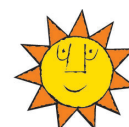

Godkännandehandling 2019-10-14

KARLSTAD.SE

Innehållsförteckning

Inledning

Bakgrund och syfte.....	4
Vad handlar byggvisionen om?.....	4
Hur vi har jobbat.....	4
Avgränsning.....	4
Tidigare beslut.....	4

Utgångspunkter

Vad vill vi i Väse och varför?.....	6
-------------------------------------	---

Förutsättningar

Kulturmiljö och historia.....	8
Landskap och grönska.....	10
Riksintressen.....	10
Socialt liv i Väse.....	11
Service och näringsliv.....	12
Vägar och kollektivtrafik.....	14
Teknisk försörjning.....	14
Risk och hälsa.....	15

Dialogträffar.....	16
--------------------	----

Förslag

Väse tätort.....	18
Vänerviken.....	22
Arnön.....	26
Panken.....	27
Mark för verksamheter.....	28

Avslutande kapitel

Genomförande.....	29
Markägande.....	29
Fortsatt arbete.....	29
Medverkande.....	30

Syfte och bakgrund

Vad handlar byggvisionen om?

Det finns stor utvecklingspotential i och runt omkring Karlstad kommuns mindre tätorter. Där skulle boenden med andra kvalitéer än i de centrala delarna av Karlstad kunna erbjudas. Stadsbyggnadsnämnden gav därför år 2016 stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att ta fram byggvisioner för kommunens småorter. Syftet med byggvisionerna är enligt uppdraget att finna attraktiva lägen att bygga bostäder på, både centralt i tätorterna och mer lantligt. Förutom att peka ut lämpliga lägen för ny bebyggelse är tanken med byggvisionen också att fungera som en inspiration för ett möjligt byggande på orten. "Byggvision Väse" är inte ett juridiskt bindande dokument. Arbetet har skett i nära samverkan med kommunens översiktsplanering så att byggvisionen ska kunna utgöra underlag för den kommande översiktsplanen rörande landsbygdsutveckling. Samverkan har gjort att frågor om framtida näringsliv, sociala frågor, service och ortens tillväxt och välmående kunnat lyftas fram och att ett bredare perspektiv kunnat tas i byggvisionen än att enbart hantera tillkomsten av nya bostäder.

Stadsbyggnadsförvaltningen har som målsättning att påbörja ett byggvisionsprojekt per år i följande orter: Väse, Vålberg, Molkom, Vallargärdet - Ulvsby, Skåre, Edsvalla och Skattekärr.

Hur vi har jobbat

Arbetet med byggvisionen påbörjades under 2018 och har bedrivits i en arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner från stadsbyggnadsförvaltningen och kommunledningskontoret. Referensmöten har hållits med Teknik- och fastighetsförvaltningen

och Kultur- och fritidsförvaltningen som ansvarar för genomförandefrågor, skolutbyggnad, kultur- och fritidsverksamhet etc. Arbetet har baserats på befintligt underlag som kommunens kartmaterial, samt ortsanalysen från 2009. Utöver det har det genomförts ett flertal platsbesök, dialog med föreningen Väse framtid samt olika dialogmöten med Väsebor och markägare.

Avgränsning

Byggvisionen inriktar sig i första hand på tätorten Väse. Att bygga i redan bebyggda områden, där det finns infrastruktur som till exempel gator och vattenledningar sedan tidigare, är på många sätt hållbart. Ett fokus i arbetet har varit att skapa fler boendemöjligheter inom "gångavstånd till tåget", det vill säga en radie på ca 1 km från tågstationen.

Men även om visionen i första hand omfattar närområdet kring järnvägsstationen, finns områden utöver de centrala delarna som är intressanta att bebygga, som till exempel sedan tidigare utpekade LIS-områden eller andra delar av bygden.

Tidigare beslut

Vision livskvalitet 100.000

I Karlstads kommun är visionen Livskvalitet Karlstad 100 000 styrande. Den talar om att kommunen vill växa och ger en bild av kommunens framtid. Den beskriver bland annat varför Karlstads kommun måste skapa både en lockande livsmiljö, samt växa och utvecklas.

Kommunens översiktsplan

Karlstads kommun har en positiv inställning till byggande på landsbygden. En av kriterierna är dock att närhet till kollektivtrafik inte överstiger 2 kilo-

meter, samt att underlag för skola och service kan förstärkas och att vatten och avlopp kan ordnas på ett tillfredsställande sätt - kriterier som Väse lever upp till.

Att människor bor kvar på, eller flyttar till våra orter på landsbygden är viktigt för att kunna hålla ett visst serviceutbud på dessa orter, med både kommunal service som skolor, kollektivtrafik och bokbussar, men även kommersiell service som varuförsörjning, matbutiker, frisörer, restauranger med mer.

Det finns ett stort värde av att bibehålla aktiva jordbruk som i sin tur står för lokalt producerade varor. Boende på landsbygd är i allmänhet mer bilberoende än boende i staden och ett ökat byggande på landsbygden riskerar därmed att öka andelen bilresor i kommunen. Förutom att erbjuda möjligheter till hållbara resor genom tillgången till regional kollektivtrafik med både buss och tåg, utgör befintlig kollektivtrafik en enorm konkurrensfördel för Väse. Kollektivtrafiken utgör en viktig grund för möjligheterna att kunna locka nya invånare och utöka antalet boende på orten. Många efterfrågar pendlingsmöjligheter med kollektivtrafik när man söker ny bostad.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

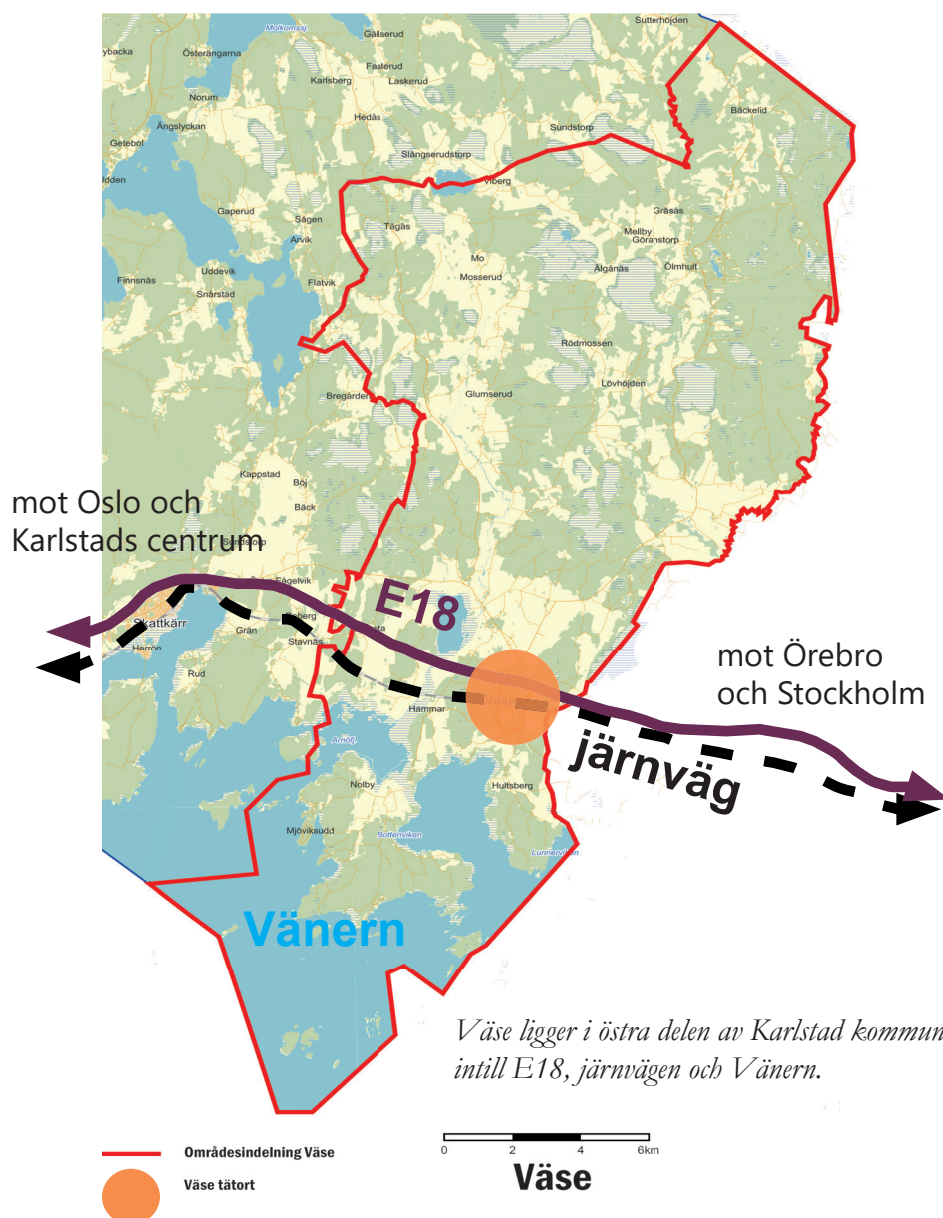
Kommunens LIS-plan har sedan tidigare pekat ut lägen som skulle kunna vara lämpliga för bebyggelse i strandnära lägen. Tre områden i Väse pekades ut vid Vänern. Dels möjlig bostadsutbyggnad på Östra Lövnäs, besöksnärsverksamhet och utveckling av Björkvik som ett besöksmål för Vänernära vandring. Utöver det pekades även skogen bakom Björnrukan på Arnön ut som möjlig för utveckling av besöksnärsverksamhet av unik karaktär.

Tåg i tid

Projektet *Tåg i tid* är ett samarbete mellan kommunen, Region Värmland, Trafikverket och Jernhusen. Projektet arbetar för punktligare och tätare tågtrafik och för ett nytt resecentrum i Karlstad. Arbetet består av flera delprojekt, varav ett handlar om att Trafikverket ska bygga ett nytt mötesspår och en planskild korsning (passage för gång, cykel och bil under järnvägen), i Väse. Det innebär att en säkrare trafikmiljö skapas och en möjlighet till utveckling av centrala Väse. Genomförandet är planerat till 2021.

Detaljplan för centrum

Som en följd av *Tåg i tid*-projektet antog Stadsbyggnadsförvaltningen den 16 december 2015 en detaljplan för Väse centrum. Syftet var att möjliggöra genomförandet av mötesspår Väse, nya plattformar med tillhörande kommunikationsytor, en planskild korsning Storgatan/Värmlandsbanan samt att komplettera gällande detaljplaner med byggrätt för centrumändamål.

Väse i siffror

Idag bor ungefär **500** personer i Väse tätort och cirka **2000** personer i Väse socken, enligt kommunens statistikdatabas. Det motsvarar cirka 2,2 % av hela kommunens befolkning.

Av de cirka 2000 personerna är 1033 män och 949 kvinnor. I åldersgruppen 0-14 år bor det 311 personer i Väse med omland och i åldersgruppen 65-80 år bor det 468 personer i Väse med omland.

Medelåldern i Väse är **44,4** år.. Det kan jämföras med riksgenomsnittet som är 41,2 år.

Vad vill kommunen och varför?

Det finns stor utvecklingspotential i och omkring kommunens mindre tätorter. Väse är ett gammalt stationssamhälle som skulle må väl av fler invånare och som också har mycket goda möjligheter till utveckling på grund av det gynnsamma läget nära kommunikationer och nära Vänern. Karlstad har idag få bostadslägen och enkelt tillgängliga utflykts- och turistmål vid Vänern. Närheten till Vänern är idag inte uppenbar, men Väse har stor potential att utvecklas till ett spännande naturbetonat besöksmål vid Vänern, med de vackra strandängarna, spännande vassområden och bad- och båtlivet vid Vänern. Fler besökare kan bidra till att stärka ortens näringsliv och utöka möjligheterna för att bedriva handel, caféer och restauranger i Väse.

Fler och nya bostäder kan bidra till att tågstationen blir kvar i samhället och att det finns mer underlag för att behålla och utveckla service som skolor, kultur, matbutiker mm vilket gynnar alla ortens invånare.

Förutom nya och fler bostäder och ett ökat befolkningsunderlag, kan också en lokal flyttkedja förändra bostadsmönstret på orten på ett positivt sätt. Genom att uppföra olika former av boenden som helt saknas eller som det är brist på, till exempel mindre lägenheter, så kan en lokal flyttkedja skapas som kan ge lediga bostäder på andra håll i Väses omland, vilket ger möjligheter att bo kvar i Väse trots att man får andra boendebehov. Såväl lägenheter i flerbostadshus som boenden i radhus eller villor skulle ge ett efterfrågat tillskott.

För Karlstads kommun som helhet är det bra att kunna erbjuda boendemöjligheter på landsbygden med andra kvalitéer än innerstan. Då Väse bara ligger en station från Karlstads Universitet skulle studentboenden kunna vara

en idé för Väse. Väse kan också vara lämpligt för mer ovanliga bostadsformer som byggemenskaper, kollektivlägenheter eller ekobyar etc.

Långsiktigt hållbar utveckling

Långsiktig hållbarhet kan ta sig uttryck i allt ifrån materialval i nybyggnationer och kulturmiljöer, klimatanpassning och möjlighet till kollektivt resande till att upplysa om möjligheter att restaurera befintliga byggnader. Hållbarhet syftar heller inte bara till ekologiska aspekter utan även kulturvärden, sociala frågor och ett samhällsekonomiskt synsätt.

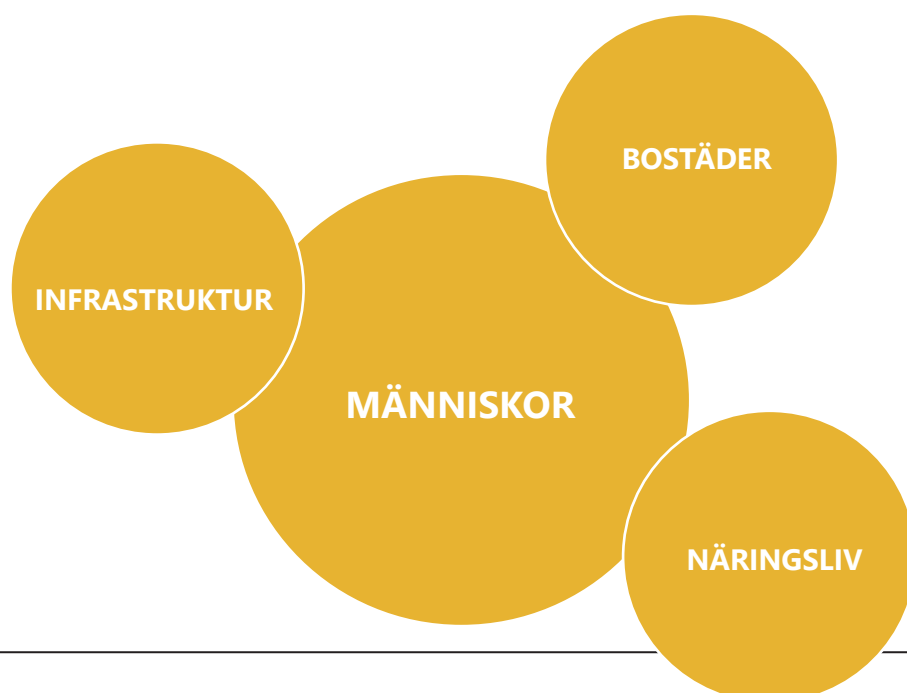
Det finns fördelar med att bygga i en befintlig ort som Väse med fungerande kollektivtrafik, utbyggd infrastruktur som vägar och va-system och med skolor, jämfört med en exploatering av ett orört område i utkanten av centrum.

Boverket lyfter i dokumentet "Vision för Sverige" fram en del trender som de menar är här för att stanna, bland annat urbaniseringen. Glesbygden och mindre orter utanför pendlingsstråken har länge haft negativ befolkningsutveckling. Landsbygden nära en knutpunkt eller station är dock tämligen

tätbefolkad. Urbaniseringen medför att denna utveckling fortsätter. Kollektivtrafiken som finns är därför en styrka och viktigt för Väse.

I samband med att man bildar familj är det andra värden som styr var och hur man vill bo. Då är närheten till exempelvis en bra skola, omsorg, grönområden och kommunikation i kombination med arbetstillfällen viktigt. De andra värdena förutom tillgången till bostäder är därför viktiga att värna och utveckla i Väse för att få till en positiv flyttkedja och inflyttning.

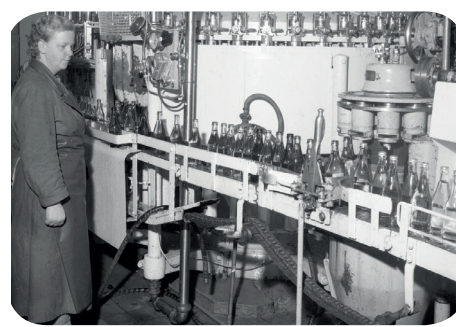
Fler boende på orten gör också att kundunderlaget för service, som till exempel en lokal matbutik, kan öka. Fler boende gör att de ekonomiska förutsättningarna för både privat och offentlig service som fritidsgården eller biblioteket kan förbättras genom exempelvis bättre utbud eller generösare öppettider. Fler människor i rörelse bidrar även till ett bredare socialt liv och fler mötesplatser. Vildaparken är ett bra exempel på en positiv social utveckling där parken utgör en ny social mötesplats. Det ger orten livskraft och framtidstro, som är oerhört viktigt för ett välmående samhälle. Fler mötesplatser skulle kunna skapas med vattennära anknytning för att öka ortens

tillgänglighet till vattnet. Ett exempel skulle kunna vara att ge möjlighet till en gemensam bybastu vid en brygga vid Vätern eller utveckla miljöerna kring båtplatserna i viken.

*Det har funnits böghus i Väse...
(Wäse grynverk)*

*... och företag i olika branscher
(fd. Mejeriet/ Vattenfabriken)*

Nu har stationen blivit en tåghållplats...

*... men kommunikationerna tillsammans
med Vänerläget skulle kunna ge möjligheter
i framtiden*

Förutsättningar

Kulturmiljö och historia

Miljöer och byggnader som ger orten karaktär samt har kulturhistoriskt värde är viktiga att sköta om, framhäva och bevara.

Väse socken har historiskt haft ett fördelaktigt läge ungefär lika långt ifrån Karlstad, Kristinehamn och Filipstad. Handel har bedrivits i samtliga dessa tre städer, men huvudsakligen med Karlstad. Sockencentrum låg kring kyrkan. Vägnätet var länge underutvecklat och gick genom skogsbevuxen terräng.

Väse tätort, söder om Väse kyrkby, är ett renodlat stationssamhälle. Järnvägssträckningen Kristinehamn-Karlstad öppnade 1869. Stationssamhällen växte fram under senare hälften av 1800-talet som små samhällen i industrialiseringens anda, men utan att cirkulera kring ett bruk. Stationssamhället symboliserar en brytpunkt mellan det agrara samhället och staden, där jordbruksnäringarna levde kvar i det nya samhället men som samtidigt tydligt avskiljer sig från byn genom sin mer urbana bebyggelsestruktur. Till Väses historia hör även tiden som landskommun mellan åren 1863-1971, något som präglade bebyggelsen i stationssamhället.

Marken kring stationen där Väse samhälle ligger idag, ägdes i mitten av 1800-talet av två gårdar. En mindre del i norr av hemmanet Karsvalla, och övriga områden av säteriet Hammar. Hammars gård ligger på vägen ut till Arnön och är en välbevarad herrgårdsmiljö.

Bebyggelsen i Väse tätort vittnar om stationssamhällets tillkomst och utveckling. Här finns byggnader som berättar om ortens offentliga historia och tidigare verksamheter, såsom kommunhus, ordenshus och industri. Även välbevarade bostadshus, trädgårdar och uthus är viktiga för ortens karaktär och för förståelsen av stationssamhällets utveckling.

Längs Storgatan ligger äldre bostadshus från 1910-30-tal, med några inslag av nyare bostadshus ifrån 1970-80-tal. Den tydligaste karaktären för den äldre bebyggelsen längs Storgatan är att bostadshusen ligger ungefär mitt på tomterna med en lummig trädgård och entréerna vända mot gatan. Storgatan asfalterades enligt uppgift inte förrän tidigast på 1970-talet då Väse hade sin befolkningstopp. I gatustrukturen ingår fortfarande vissa mindre grusvägar.

Bebyggelse av relativt enhetlig egenhemskaraktär finns i ett område söder om järnvägen. I nordväst finns ett villaområde från 1970-talet. I övrigt är de flesta områden relativt blandade tidsmässigt. I västra delen av Väse finns två av ortens få flerbostadshus, uppförda år 1981. Dessa följer den övriga bebyggelsens småskaliga karaktär i två våningar. I övrigt är bebyggelsen blandad med enbostadshus från olika tidsepoker.

Ett fåtal byggnader bryter skalan höjdmässigt, till exempel f.d. Väse mejeri/Vattenfabriken. Det har också tidigare funnits industribyggnader som fungerat som landmärken, till exempel hade Wäser Grynverk en hög silo som höjde sig över den generellt låga bebyggelsen.

I kulturhistorisk inventering av Karlstads kommun (1984) är två områden i den befintliga bostadsbebyggelsen samt 16 enskilda bostadsbyggnader, i vissa fall med tillhörande uthus och trädgårdsmiljöer, utpekade som kulturhistoriskt värdefulla. Även stationshuset, Ordenshuset och gamla skolan är utpekade i denna inventering.

En förnyad kulturhistorisk inventering av byggnadsbeståndet i Väse kommer att utföras under 2019 vilken kan ligga till grund för vidare avvägningar kring hur förtätning och utveckling av Väses bebyggelse lämpligen kan utföras.

Byggnader av särskild vikt för förståelsen av Väses historiska utveckling är:

1. Stationshuset (Väse 1:1)

Stationen utgör fundamentet för förståelsen av stationssamhällets uppkomst. Stationshuset är även den enda byggnad med koppling till järnvägen som återstår i Väse.

2. F.d. kommunhuset (Hammar 1:128)

Kommunhuset är samhällshistoriskt värdefullt genom att det förmedlar Väses administrativa historia som landsbygdskommun. Det har också ett lokalhistoriskt värde som centrumbyggnad i Väse.

3. F.d. Väse mejeri/vattenfabrik (Hammar 1:136)

Anläggningen besitter samhällshistoriskt värde genom sina välbevarade industribyggnader från 1930-tal, då mejerinäringen var på kraftig uppgång i och med den så kallade mjölkpropagandan. Det föreligger även ett lokalhistoriskt värde då anläggningen under längre tid varit en viktig arbetsplats i Väse.

4. Ordenshuset (Hammar 1:6)

Ordenshuset är av stort lokalhistoriskt värde genom sin tidigare funktion som samlingsplats i Väse. Det föreligger också ett samhällshistoriskt värde då byggnaden representerar nykterhetsrörelsens verksamhet på landsbygden.

5. Gamla skolan (Bottenvik 1:13, 1:15)

Skolanläggningen är av samhällshistoriskt värde som välbevarad representant för landsbygdens skolor under 1900-talets början. Skolanläggningen med uthus och lärarbostad utgör en sammanhållen kulturmiljö.

6. Missionskyrkan (Hammar 1:97)

Väse har historiskt haft en stark frikyrkorörelse med flera aktiva samfund i stationssamhället. Den aktiva missionskyrkan är visserligen till stor del förändrad, men förmedlar fortfarande frikyrkornas betydelse för Väse.

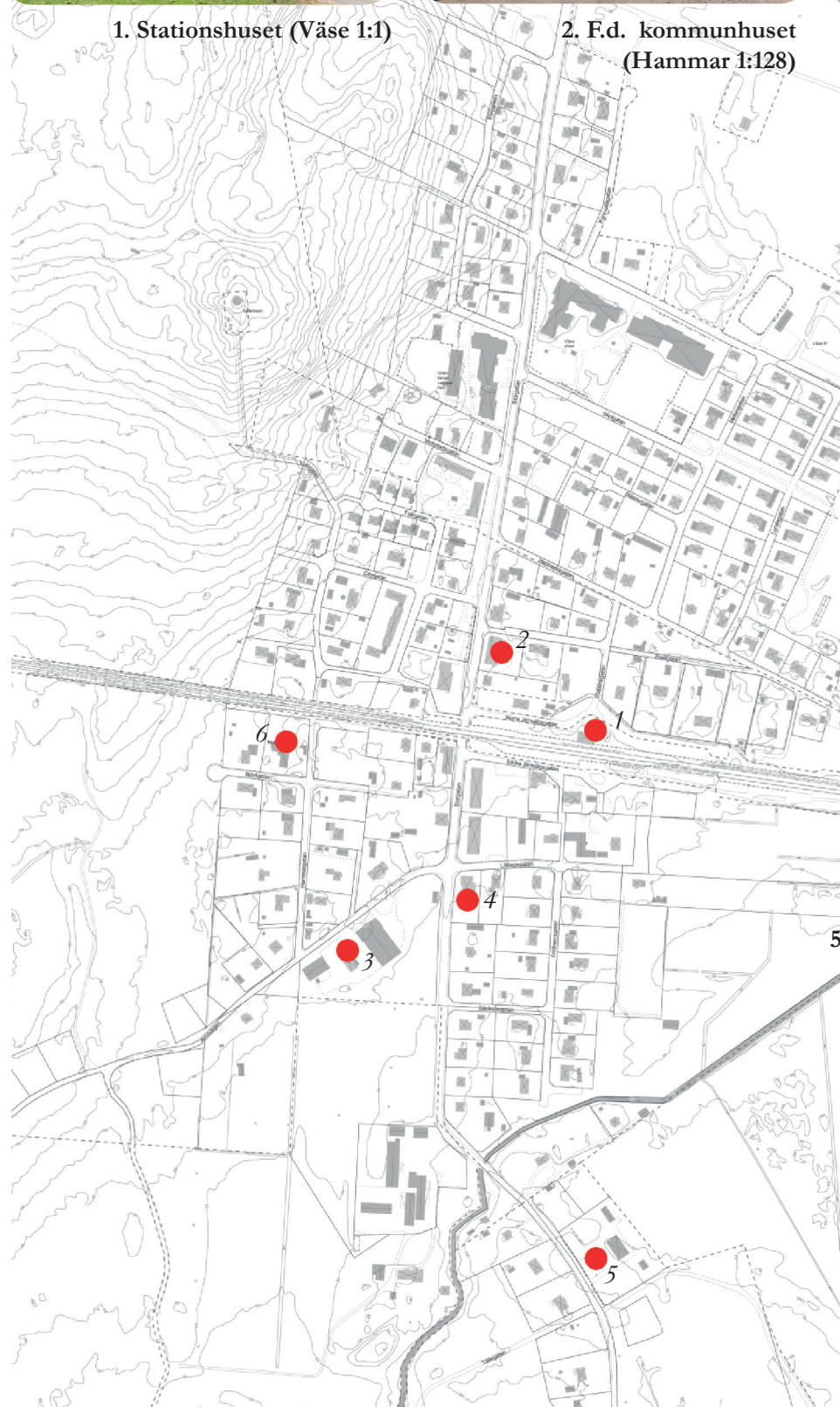
1. Stationshuset (Väse 1:1)

2. F.d. kommunhuset
(Hammar 1:128)

3. F.d. Väse mejeri/vattenfabrik
(Hammar 1:136)

4. Ordenshuset (Hammar 1:6)

5. Gamla skolan (Bottenvik 1:13, 1:15)

6. Missionshuset (Hammar 1:97)

Landskap och grönska

Landskapet kring Våse har en växlande topografi som består av plattare områden med åker- och betesmark som öppnar upp landskapet kring gårdarna, men också högre bergsområden med skogspartier, mossar, myrar, och kärr samt ett flertal tjärnar, sjöar och vattendrag. I södra delen av Våse finns skärgård med uddar, öar och holmar invid Väneren. Vidare finns flera badplatser, bland annat Björnrukan beläget på Arnön. På Arnön är topografin varierande med både skog och öppna landskap. Vid Hovlanda ångar på Arnön finns fågeltorn.

Kring sjön Panken norr om E18 är flera av de större gårdarna på orten belägna. Intill Panken finns också prästgården och kyrkan i kulturlandskapet. På nordvästra sidan sjön finns strandängar med ett rikt fågelliv. Området kring Panken och Arnöfjorden är det största sammanhängande område med betade strandängar i kommunen. Längs flertalet vägar samt upp till prästgården och många av ortens större gårdar finns alléer. Större gårdar finns även på Arnön.

Bebyggelsen i tätorten omsluts av ett skogsklätt berg i väster och flackare skog i öster och söder. I norr bildar E18 en byggd gräns i landskapet kring tätorten. De gröna inslagen inne i tätorten består till stor del av de privata villatomterna och trädgårdarna. Gröna ytor finns också i form av gräsmattor mellan flerbostadshus och lekplatser, och enstaka obebyggda tomter. Om tätorten fortsätter växa med bostäder, växer också behovet av attraktiva parkområden och bostadsgårdar med kvalitéer för att vistas ute. Enskilda träd kan också vara viktiga att spara på vissa platser, inte minst för att skapa och bevara en estetiskt tilltalande miljö och ett behagligt lokalklimat där vinden reduceras och som också erbjuder skugga under soliga sommarmånader. En inventering av värdefulla träd och alléer har gjorts av länsstyrelsen

Allén ut mot Hammars gård

Glumman, vid Våse kyrka

Björnrukan, Arnön

2006-2008 och kommunen har även inventerat grönstrukturen i form av spridningssamband för fokusarter som bland annat vildbin, barrskogsmesar, ädellövträdssinsekter.

Landskapsbildsskydd

I Våse omfattas två delområden - nordöstra Panken samt Arnöns sydspets vid Långerudden - av landskapsbildsskydd. I områden med förordnande till skydd för landskapsbilden, får nybyggnad, upplag eller annat företag inte utföras utan Länsstyrelsens tillstånd, om det i väsentlig mån kan skada landskapsbilden.

Riksintressen

Riksintressen gäller geografiska områden som har utpekats därför att de innehåller nationellt viktiga värden och kvaliteter. Följande riksintressen berör Våse:

-Kommunikationer

Järnvägen samt E18 är utpekade riksintressen för väg respektive järnväg.

-Kulturmiljö

Området Våse-Ve är utpekade riksintresse för kulturmiljövården.

-Naturvård

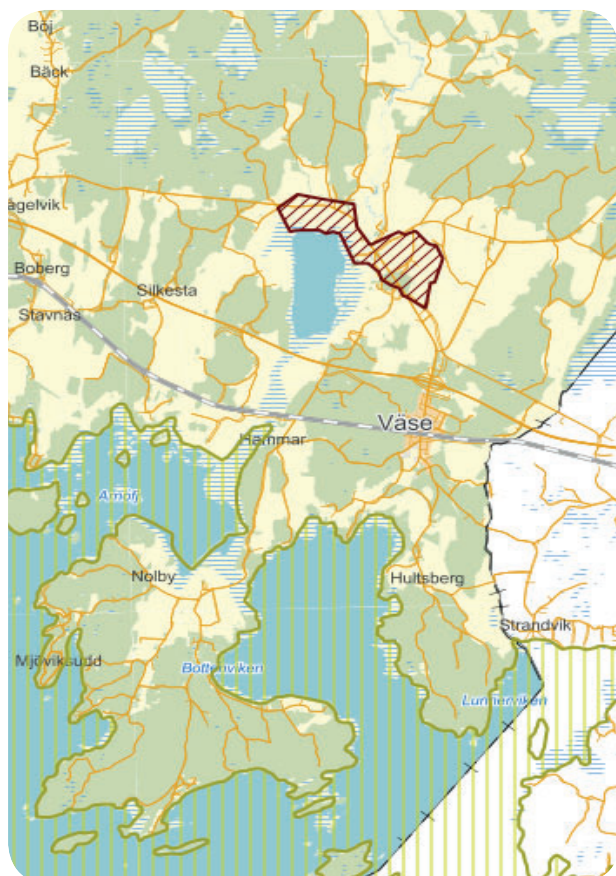
Panken, Riksmossen samt Vänerskärsgården vid Arnöns sydöstra del är områden som är utpekade riksintressen för naturvård.

-Friluftsliv

Hela Vänerskärsgården, med öar och strandområden, är utpekade riksintresse för rörligt friluftsliv och turism.

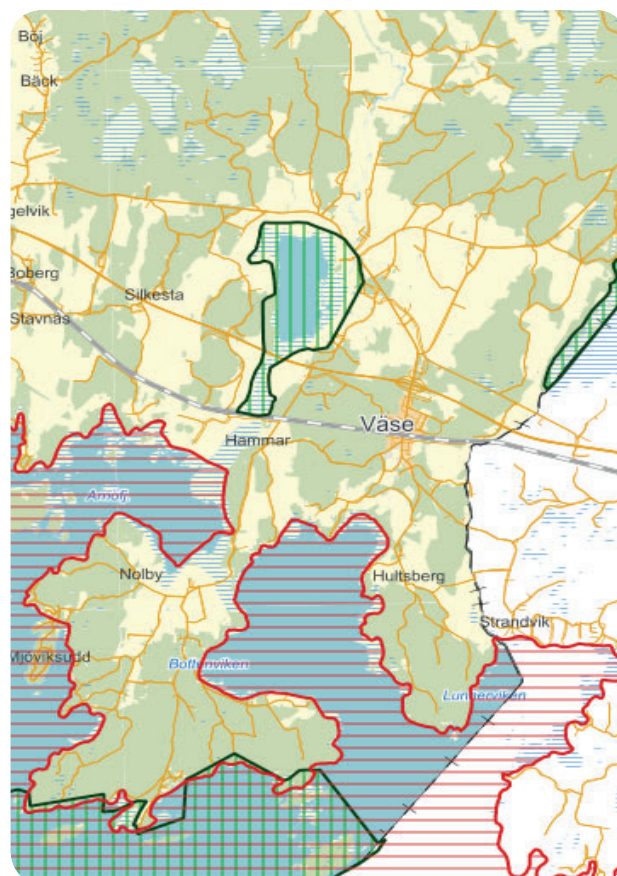
-Yrkesfiske

Väneren är utpekade område av riksintresse för yrkesfisket.

 Riksstintresse kulturmiljö

 Riksstintresse yrkesfiske

 Riksstintresse friluftsliv

 Riksstintresse naturvård

Socialt liv i Väse

Fritidsgården och biblioteket, som ligger under samma tak, är viktiga mötesplatser i Väse. De ger möjligheter för människor i olika åldrar att träffas. Även idrottshallarna som ligger vid skolan är sociala mötesplatser. På sommaren finns fotbollsplan här och den har spolats vintertid. Det finns också en fotbollsplan norr om E18.

Spontanidrottsplatsen Vildaparken som ligger uppe vid vattentornet/elljusspåret, är även den en viktig mötesplats både för väsebor och besökare. VärmlandsRasta med servering och livsmedelsförsäljning har också blivit en stark mötespunkt i Väse och den nyöppnade pizzerian Rävns bistro kommer förhoppningsvis att bli en mötesplats i framtiden.

Utelek och sport

I dagsläget finns två lekplatser för mindre barn i Väse tätort. För lite större barn och vuxna, finns spontanidrottsplatsen Vildaparken uppe vid vattentornet. Parken, som har blivit ett besöksmål på orten, drivs ideellt och är ett privat initiativ som byggts och ordnats genom föreningen Väse framtid. Den invigdes officiellt 2018 och den innehåller bland annat olika skateboardramper, låghöjdsbana, mountainbike-banor och BMX-bana/pumptrack, i skogsmiljö. I skogsområdet på höjden intill Vildaparken finns det även ett cirka 2,5 kilometer långt elljusspår.

Det finns flera föreningar på orten som är inriktade på idrotter, som till exempel Väse SK (skidor), Väse GF (gymnastikförening), IFK Heden och IFK Väse (innebandy och fotboll). Nere vid skolan finns fotbollsplaner

för fotbollsträningarna, men också hockeyrink och boulebanor. Väse sporthall som också ligger vid skolan består av två hallar, den större hallen har fullstora planmått för såväl handboll som innebandy. Det finns även ett välutrustat gym med gruppträning. I skogspartier intill fotbollsplanerna finns stigar som är kuperade och kan användas för såväl hundpromenader som mountainbike-cykling.

Utflyktsmål

Vildaparken är ett utflyktsmål som lockar besökare till Väse. Sommartid finns även ett flertal badplatser, bland annat den långgrunda sandstranden vid Björnrukan på Arnön som lockar folk, och en mindre badplats vid södra Bottenvik. Många Väsebor åker också till badplatsen vid sjön Mosaren. Under sommaren ordnar hembygdsföreningen hantverks- och väffelstuga

vid Våse kyrka och på våren arrangerar de Våse marknad. Ett annat årligt återkommande event i Våse är det välbesökta traktorpulling-eventet. Eventet är för alla åldrar och 2016 var det omkring 2500 som besökte.

Service och näringsliv

Förskolor, skola och fritidsgård

I Våse finns låg- och mellanstadieskola från förskoleklass till årskurs 6. Skolan har cirka 110 elever. I samma lokaler finns även en HBTQ-certifierad fritidsgård som håller öppet för barn och ungdomar. I tätorten finns även en frikyrka samt föräldra kooperativet Råven som bedriver förskoleverksamhet. En kommunal förskola finns i samma lokaler som skolverksamheten och består av fem avdelningar.

Bibliotek och annan samhällsservice

Våses bibliotek har öppet tre dagar i veckan och är belägen i skolans lokaler. Servicehuset Granberga ligger i Våse tätort. Här finns två avdelningar för personer med demenssjukdom och en avdelning för äldre och långtidssjuka. Verksamheten bedrivs av Karlstads kommun.

Näringsliv i Våse

VärmlandsRasta är Våses viktigaste servicepunkt och mötesplats och är placerad i tätortens norra del vid E18. VärmlandsRasta bedöms även vara en av kommunens viktigaste rastplatser för förbipasserande yrkestrafik, resenärer och turister. Här finns grundläggande kommersiell service i form av dagligvaror, drivmedel (även IDS för person- och yrkestrafik) och ombud för Postnord, DHL och Schenker. Utöver det bistår servicebutiken med ombud för Svenska Spel, ATG och Systembolaget samt säljer biljetter för kollektivtrafiken. Här finns även en restaurang, receptfria apoteksvaror, påfyllning av gasol samt ställplats för yrkestrafik.

Våse har gott om gröna näringar inom jordbruksproduktion (mjölk- och köttproduktion, odling, uppfödning med mera), livsmedelsproduktion och skogsbruk. Tack vare sitt växlande landskap med både stora åker- och betesmarker och skogstäthet, bergsområden och sjöar, är läget gynnsamt för de gröna näringarna. Här finns några av kommunens största privata bondgårdar.

Flera småföretagare finns registrerade i Våse med omland såsom försäljning av jordbruksprodukter, restaurang, café, takläggare, byggfirmor, elfirmor, VVS-firmor, anläggningsarbeten, frisör, handelsträdgård, bussbolag och åkeri.

Närhet till infrastruktur

Våse med omland kännetecknas av bra förutsättningar för god infrastruktur. Våse ligger vid E18 ca 20 km öster om Karlstad och 20 km väster om Kristinehamn. En annan betydande förbindelselänk är länsväg 240 som korsar E18 i Våse och leder norrut mot Molkom.

Genom Våse samhälle passerar järnvägen med Värmlandsbanan och det finns idag ett mötesspår vid Våse station och utbyggnad ytterligare är i utredningsstadiet. Värmlandstrafiks persontåg avgår i båda riktningarna löpande under vardagar och helger. Från Våse station till Karlstads centralstation tar det 15 minuter. För Våse

station var det 5030 påstigningar för 2018 - en ökning från 2017 då motsvarande siffra var 4189.

Bytespunkten för busstrafik ligger i tätortens norra del. Från bytespunkt Våse var det 9860 stycken påstigningar under 2018, även det en ökning från 2017 då siffran låg på 9468. Bytespunkten ligger i nära anslutning till räddningstjänstens brandstation som är en del av Karlstadsregionens Brandkår. Här arbetar deltidbrandmän.

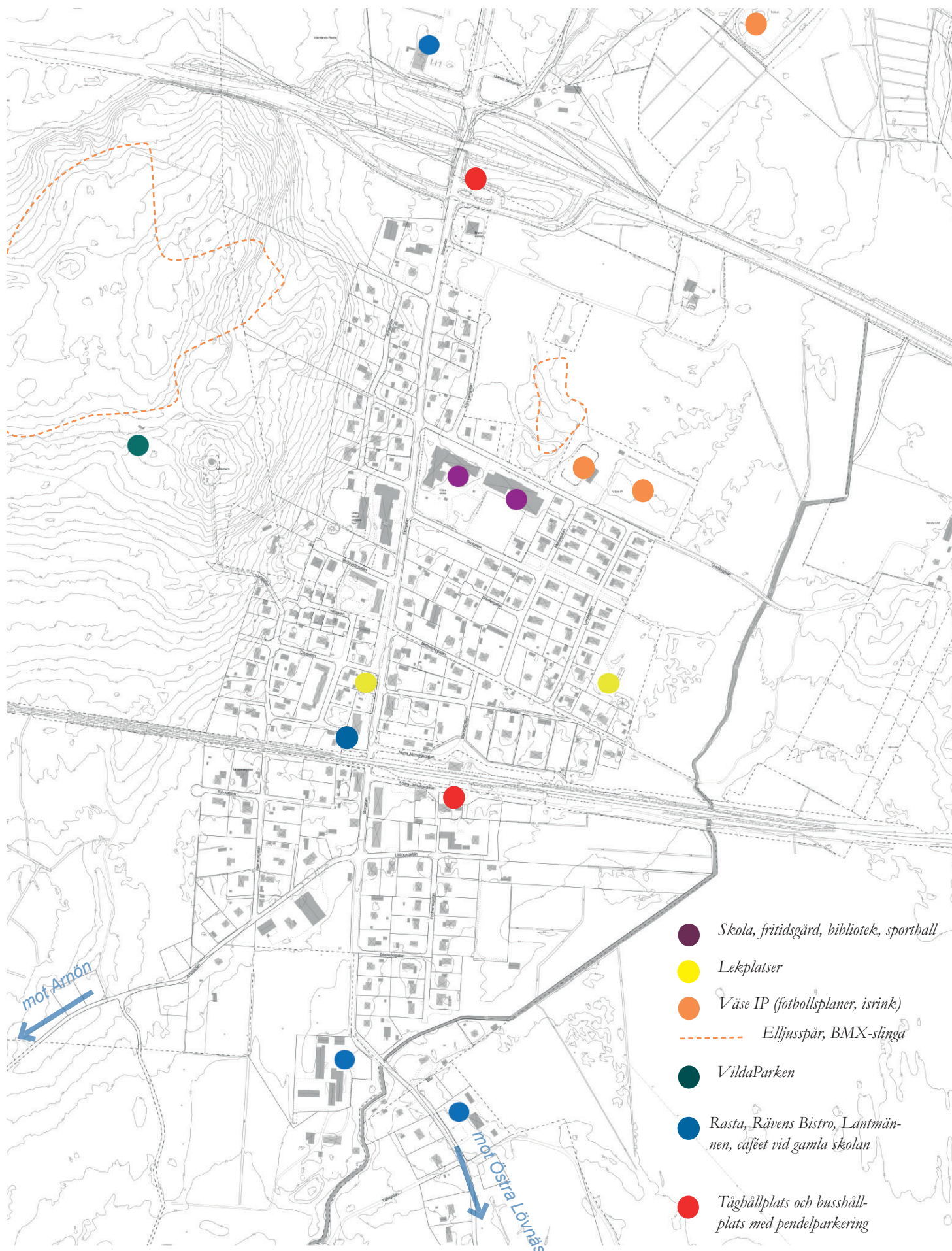
VärmlandsRasta är en viktig servicepunkt som bland annat har paketutlämning. Rasta fungerar också som en mötesplats i Våse.

Vildaparken invigdes 2018

Våse sporthall och idrottsplats ligger vid skolan

Vägar och kollektivtrafik

Vägar

E18 sträcker sig norr om Väse tätort och bildar en avgränsning av den tätare bebyggelsen. Västerut leder E18 till Karlstad och Oslo, österut till Kristinehamn och vidare mot Stockholm.

Huvudgatan genom tätorten är Storgatan. Storgatan sträcker sig i nord-sydlig riktning i princip hela vägen från Väse kyrka norr om E18, ned till järnvägen och vidare söderut över Fläskbäcken ned mot gamla skolan. I höjd med det före detta mejeriet/Vattenfabriken viker Arnövägen av västerut mot Arnön.

Storgatan är i tätorten en relativt bred gata (ca 12 meter inklusive trottoarer) och den skyltade hastigheten är till större del 50 km/h. Från Storgatan leder mindre gator och grusvägar in i villaområdena på ömse sidor gatan.

Gång och cykel

Längs med Storgatan finns en gång- och cykelbana utbyggd från i höjd med skolan ned till järnvägen. Från E18 ned till Arnövägen finns också trottoar och belysning. En gångbana finns även mellan Skolvägen och lekplatsen i östra delen av tätorten vid Lundagatan. I övrigt är det blandtrafik på gatorna där cyklister och bilister får använda samma körbana. Cykelväg längs Storgatan upp till Värmlands-Rasta är planerad men inte genomförd, och övergångsställe saknas till busshållplatsen vid E18. Området vid av- och påfarterna till E18 upplevs som en mycket trafikosäker miljö för gående och cyklister.

Parkering

Bilar i tätorten parkeras i första hand på den egna tomten. I korsningen vid järnvägsspåret och Storgatan ligger de flesta husen som tidigare haft verksamheter och någon slags centrumanknytning. Vid dem finns större parkeringar intill husen, till exempel vid det gamla kommunhuset, utanför den före detta

mataffären och vid flerbostadshusen söder om järnvägen.

Det finns också en ordnad pendlarparkering vid busshållplatsen intill E18. Vid tågstationen finns möjligheter att parkera bilen. Cykelställ finns både vid stationen och vid busshållplatsen vid E18.

Kollektivtrafik

Buss

Busslinje 500 mellan Karlstad – Kristinehamn – Karlskoga angör vid bytespunkten intill E18. Busslinje 501 mellan Karlstad – Skattkärr – Väse angör dagligen vid bytespunkten och även Väse station. Nattbussen angör båda hållplatserna ovan, fredag och lördag natt (Karlstad – Väse och vice versa).

Tåg

Tåglinje 70 (Charlottenberg- Karlstad- Kristinehamn- Degerfors- Örebro) som driftas av Värmlandstrafik har tågstopp i Väse under vardagar samt på söndagar. Ett tiotal avgångar per dag, vissa turer går endast till Karlstad.

Teknisk service

Vatten och avlopp

Utbyggt kommunalt va-nät finns i stort sett i hela tätorten, mellan E18 i norr och ned till reningsverket vid Tällegatan där bebyggelsen glesar ut i söder, men inte utanför tätorten. Dricksvattenledning finns från centrala Karlstad. Det finns vissa begränsningar utifrån va-synpunkt i Väse, som handlar om behov av större ledningsdimensioner i överföringsledningar och pumpstationer för att klara av en framtida expansion och utveckling.

Dagvatten

Befintligt dagvattensystem i tätorten är inte dimensionerat för att klara av så kallade extremregn, regn med återkomsttid upp till 100 år eller mer. I fortsatt planering behöver hänsyn tas till dagvattenförhållandena, till exempel genom höjdsättning, så att dagvatten från ett extremregn fritt och utan att skada byggnader med mera, kan ytavledas mot gator och diken och vidare söderut mot recipient. När mark som idag bidrar med naturlig fördröjning/infiltration bebyggs, är fördröjning av dagvatten att föredra. Kommunen ser gärna att fördröjning av dagvatten blir en självklarhet och att man tidigt i skiss- och projekteringsskedet väger in det som en naturlig del i skapandeprocessen.

Storgatan - här finns det plats för cykelbana?

Delar av tätortens östra delar ingår i äldre markavvattningsföretag, Karsval-la-Lunds och Bottenviks dikningsföretag. Norr om E18 finns också Karsval-la dikningsföretag.

El- och telenät

Ellevio AB är nätägare.

Värme

Karlstads El- och Stadsnät har ingen fjärrvärme till Väse men det drivs ett fjärrvärmenät i privat regi (Värmlands bioenergi). Ledningar finns i Storgatan, Verkstadsgatan, en bit av Skolgatan, genom skolans område och upp till en fastighet på Karsvallagatan.

IT, fiber

Karlstads El- och stadsnät har fiberledningar inom tätorten och de håller på att gräva från järnvägen och söder ut mot Arnön. Det är en så kallad stamfiber som möjliggör anslutning av fastigheter hela vägen runt Arnön. Ungefär hälften av Väse samhälle har stadsnät nedgrävt i gatan.

Risk och hälsa

Översvämning, skyfall

I tätorten finns områden som riskerar att översvämmas vid långvariga regn och skyfall. Hänsyn till översvämningens risker behöver tas i fortsatt planering, både i höjdsättningen och så att tillräckligt utrymme och möjlighet för avrinning och infiltrering finns.

Markföroreningar

Platser där verksamhet bedrivits som kan innebära eventuell risk för markföroreningar finns på några platser inne i tätorten och även på ett tiotal platser utanför tätorten. Blir områdena aktuella att planlägga är det en fråga som behöver studeras närmre. Om förorenad mark upptäcks i samband med byggnation ska byggarbetet avbrytas och kontakt tas med miljöförvaltningen.

Geoteknik

Höjderna kring Väse utgörs av berg i dagen. Sluttningarna täcks av sandig morän och i de låglänta områdena utgörs jordlagren främst av postglaciala sediment som sand, silt och lera. Sydväst och nordost om Väse finns större torvmarksområden. Genom centrala Väse löper en långsträckt isälvsavlagring i nordostlig-syfvästlig riktning.

Trafikbuller

I Väse är E18 och järnvägen de största bullerkällorna. I utsatta lägen behöver bullerutredningar göras vid detaljplanläggning.

Transporter med farligt gods

På E18 och järnvägen går transporter med farligt gods. Riksrasta vid E18 är utpekad uppställningsplats för farligt gods. Vid planläggning i direkt anslutning till lederna behöver riskutredningar genomföras.

Dialogträffar

Som en del av arbetet har dialogträffar med boende i Väse ägt rum, i syfte att få information om Väse ur ett boendeperspektiv. Hur är det att bo i Väse? Vad finns för framtida möjligheter? Vad har Väse för styrkor och svagheter?

Dialogträffarna ägde rum i Räddningstjänstens lokaler i den nya brandstationen i Väse. Deltagare kontaktades dels från Väses föreningsliv men även genom Landsbygdsrådet. Via Karlstads kommuns facebookside uppmanades Väsebor att anmäla sig till ett dialogmöte. På samtliga träffar var det förutom Väsebor även tjänstepersoner från kommunledningskontoret och stadsbyggnadsförvaltningen på plats. Det var ett aktivt val att inte ha så kallade stormöten utan att träffarna skulle bli just dialoger för möjliggöra för mer djupgående samtal.

SWOT analys

Under dialogträffarna genomfördes så kallade SWOT-analyser som diskussionsunderlag. Kort och gott handlade det om att samtala kring Väses svagheter, möjligheter, hot och styrkor. Nedan följer en sammanfattning från dialogträffarna.

Dialogträff maj 2018

På den första dialogträffen infann sig fyra Väsebor som representerade föreningslivet och den äldre generationen Väsebor, som kallade sig "Väserävar". Av dialogträffen framkom det att Väses styrkor bland annat var kontakten med Vänern och att detta är en kvalitet som behöver förstärkas. Man såg stora möjligheter med Väse som bostadsort då pendlingsmöjligheterna till Karlstad är goda och att huspriserna är lägre i jämförelse med Karlstads tätort. Att Väse endast ligger en station från Karlstads universitet lyftes också som en möjlighet, kanske möjliggöra för framtida studentboenden?

Dialogträff september 2018

Under denna dialogträff kom Väsebor som hade barn i skola och förskola, samt ett par markägare i Väse. Denna gång pratades det mycket kring att det behöver byggas bostäder för att få igång en lokal flyttkedja då det idag råder brist på hus till salu i Väse. Det är en framgångsfaktor att ha bibliotek och fritidsgården under samma tak för att blanda åldrar och få människor att mötas som annars inte skulle göra det.

Samtalet handlade även om att Vänern är svårt att nå på grund av bommar och skyltar som sätts upp av båtklubbar och markägare (många gånger på grund av stöldrisker). Möjligheter finns för vandringsleder och promenadstråk i såväl skogen som längs med vattnet.

Dialogträff ungdomsfokus 2018

Under en vardagskväll när fritidsgården var öppen hölls den tredje dialogträffen. Fem ungdomar från årskurs 6 till och med årskurs 8 var på plats för

att delta. Ungdomarna berättade att de gillade att cykla i tätorten men att det samtidigt fanns bilister som körde fort på Storgatan, de ville gärna att en fartkamera skulle finnas. Att cykla upp till Rasta fick inte alla göra på grund av den bristande säkerheten, då avsaknaden av trottoar och belysning på "rätt" sida vägen skapar otrygghet. De upplevde även otrygghet på de platser som inte var upplysta, bland annat bakom gamla affären. Ungdomarna poängterade att de inte har någonstans att träffas som har öppet varje dag, därför vill de gärna att fritidsgården ska vara öppen alla dagar i veckan. Ungdomarna visade på stor entusiasm kring Väse skola och önskade gå där till årskurs 9 istället för att som idag åka buss fram och tillbaka till Karlstad varje skoldag. En annan intressant sak som de lyfte fram var avsaknaden av helgjobb/extrajobb för ungdomar. Utan föräldrar eller släktingar med gård eller eget företag så finns inga större möjligheter till extrajobb på orten.

Väses möjligheter

- Fina tomter med sjöutsikt
- Hus + båtplats
- Båtbussar
- Turism
- Företagsmark (nära till E18)
- Promenadväg från Storgatan ned till Vänern
- Bygg till de äldre, för att få igång lokal flyttkedja
- En station från universitetet - studentboenden
- Bekräfta Väse med bilder härifrån, inte bara från innerstan
- Bygg en våning till på skolan (så får alla plats) och utöka så man kan gå kvar till årskurs 9
- Tomter i slänten upp mot VildaParken
- Blandade boenden, äldre och yngre tillsammans
- Specialbutiker, något lokalt, som gör det värt att svänga av E18
- Vandringsled i skogen eller "skogsväg" längs Vänern
- Ställplats för husbilar vid Vänern
- Hundbadplats
- Sätta Väse på kartan med något spektakulärt bygge, t.ex. i trä
- Marken mellan fd mejeriet/Vattenfabriken och Värmlands Bygg vid gamla skolan
- Det finns utpekade LIS-områden vid Vänerviken för boende och besöksnäring

Väses hot

- Stagnation, ”sov-ort” (få arbetstillfällen och svagt serviceutbud på orten)
- Imagen, synen på orten
- Inga flyttkedjor - äldre bor kvar i husen, för att de inte har någonstans att flytta inom orten
- Många småföretag som lagt ned, negativ trend
- Skolans trångboddhet, kapaciteten
- Dålig täckning fiber/telefon
- Ensidig satsning på innerstan (Karlstads tätort)
- Otrygg trafiksituation vid Rasta, det är inte säkert att gå eller cykla dit
- Vänerläget kan inte nyttjas pga bommar och skyltar – privata områden, t ex båtklubben vid båthamnen

Väses styrkor

- Läget vid Vänern
- Läget intill järnvägen
- Läget vid E18
- Det är vackert! (på landet, vid Vänern)
- Tågstationen. Det är bara 14 minuter in till stan med tåget
- Relativt billigt att bo
- Det är lugnare än i stan (Karlstad)
- Man kan inte ha katt i stan
- Flera fina gamla hus, kulturmiljöer
- Biblioteket + fritidsgården ihop, att det är blandad i åldrar
- Föreningen Väse framtid
- Egen brandkår
- Efterfrågan på bostäder, det är lätt att hyra ut
- VildaParken
- Skid- och motionsspåren
- Fina bad i Mosaren och Björnrukan
- Det är färre bilar än i stan
- Bra kommunikationer, direktbussar till Karlstad
- Båtliv
- Arnön
- Bra offentlig service - bra skola (lagom stor) och förskolor, idrottshall, fotbollsplan, isplan på vintern.
- Fritidsgården! Gemensamma utflykter
- Man kan åka traktor och A-traktor
- Rasta har blivit en träffpunkt, t ex på lunchen.
- ”Andan”/entreprenörskap, många enmans-/familjeföretag som ger ett driv, ideella krafter
- Traktorpulling-event (1500 besökare förra året)

Väses svagheter

- Ingen livsmedelsbutik
- Ingen industri eller arbetstillfällen, man åker från orten för att jobba.
- Dålig täckning telefon/bredband
- Ingen läkare/vårdcentral, ingen tandläkare
- Svårt att få tag på deltidsbrandmän
- Svag flyttkedja, det behövs mer bostäder
- Bättre tider för buss och tåg.
- Det finns ingen automat för att köpa tågbiljett vid hållplatsen.
- Utbudet av aktiviteter för ungdomar om man inte är intresserad av fotboll eller bandy
- Fritidsgården har inte öppet varje dag - det behövs häng!!
- Trafiksituationen vid Rasta, och det är inte säkert att gå eller cykla dit
- Höga hastigheter på trafiken genom Väse, det behövs en fartkamera
- Dålig skötsel, t ex ingen sophämtning vid busshållplatsen
- Vildaparken tog bort en bit av pulkabacken
- Översvämningsproblematik
- Hockeyrinken spolas inte lika ofta som förr
- Bakom fd. mataffären är det en otrygg miljö
- Snatterier på Rasta/”bus” i cykler
- På Rasta kan man hämta paket, men inte ”särskilda” paket som t.ex. körkortsutlämning.
- Husbilar åker ned och vänder vid den kommunala badplatsen. De behöver ställplats.
- Kommunala badplatsen inte så attraktiv längre.

Förslag - Väse tätort

Väse är idag en ort med främst småskalig villabebyggelse i en till två våningar, och enstaka flerbostadshus i upp till tre våningar. Villorna har relativt stora trädgårdstomter, det upplevs luftigt och grönt. Fasadmaterialen varierar, men flera av husen är i trä och det finns många små äldre bodar och förrådshus. Vegetationen, staketen och komplementbyggnaderna till husen är rumsskapande, tillsammans med den äldre gatustrukturen som delvis består av grusvägar.

Framtidsbilden av Väse är ett levande stationssamhälle, som har en lantlig prägel och koppling till naturen. När man kommer till Väse kommer man inte till en tät kvartersstad, utan till ett område med lägre skala, med tätare struktur, men också med öppenhet och utblickar mot Vänern. Bebyggelsen är uppdelad i villor, radhus och flerbostadshus i upp till 4 våningar. Bebyggelsen är varierad och upplevs både samtida och traditionell. Den knyter an till och bygger vidare på de rumsliga kvalitéer som finns sedan tidigare.

Nya bostäder i Väse föreslås i första hand på platser som ligger i anknytning till tåghallplatsen. "Inom en kilometer från stationen" är utgångspunkten, för att det ska vara enkelt att promenera eller cykla till stationen och kunna utnyttja möjligheten till pendling som tåget ger.

I skogsområdena i väster längs Arnövägen och söderut mot Vänern, ner mot vattnet, finns fina lägen. Det finns också fina lägen uppe på höjderna. Den redan bebyggda tätorten föreslås också ges möjlighet att växa och bli tätare än vad den är idag, till exempel genom att låta obebyggda lucktomter bebyggas, låta större tomter kunna bli mindre och låta äldre hus kunna finnas tillsammans med eller ge plats för nya. Den nya bebyggelsen knyter an till den befintliga och är anpassad i skala, material och färgsättning.

Medvetet har inte områdena mot E18 föreslagits för nya bostäder, på grund av risker med farligt gods och buller. Översvämning är en annan fråga för tätorten som endast tagits hänsyn till översiktligt här men som behöver studeras mera noga i senare skeden, särskilt i områden kring Fläskbäcken i östra delen av tätorten. Här föreslås bostäder, men också att mark sparas för höga flöden till exempel som en park eller ett grönt stråk längs bäcken. Detsamma gäller frågor kring risk och buller, som behöver tas hänsyn till i lägen nära järnvägen.

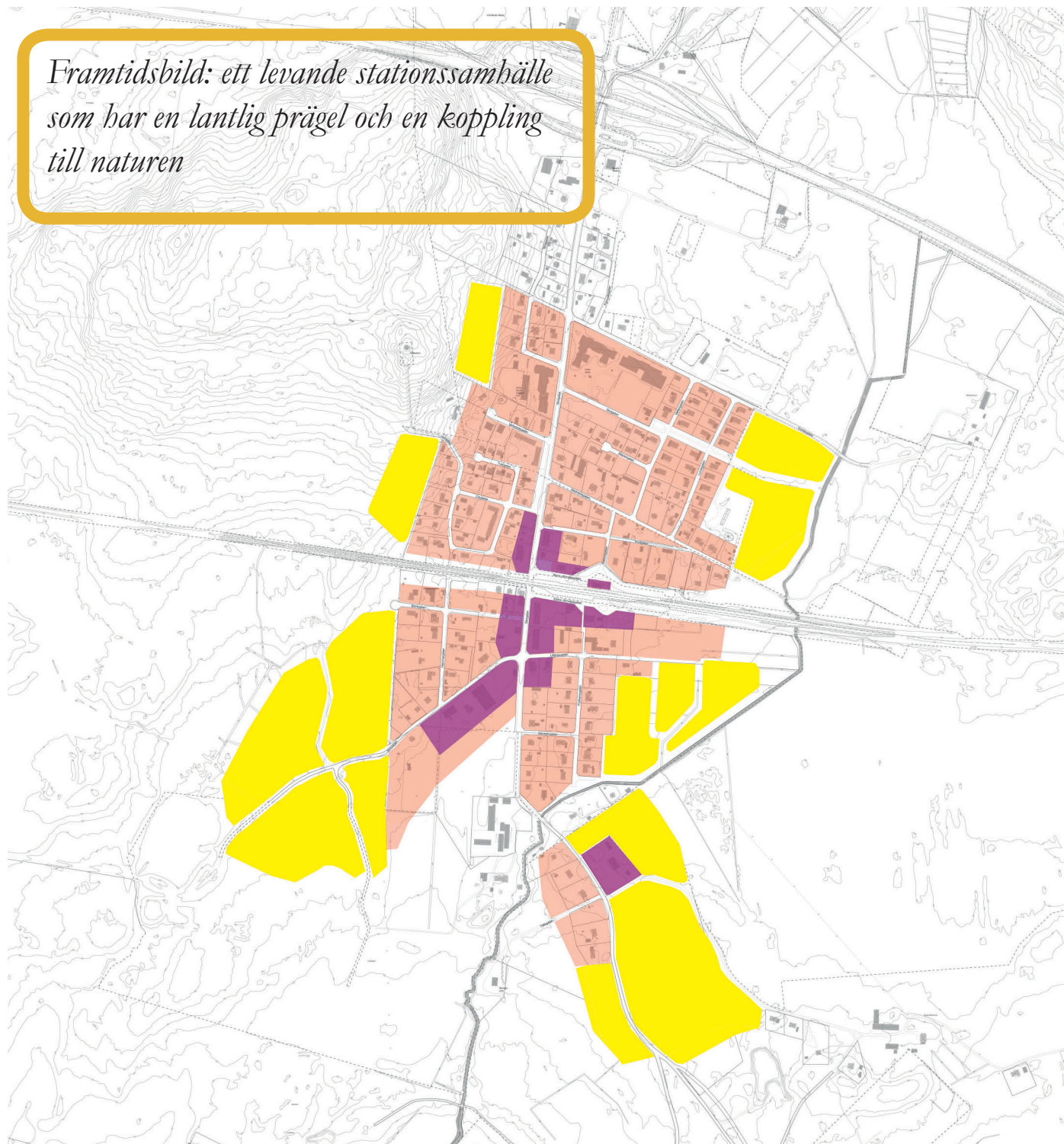
De gulmarkerade områdena i förslaget bygger vidare på småskaligheten i tätorten. I första hand föreslås tomter för småhus här, dvs villor och radhus, men områdena skulle också kunna innehålla enstaka lägre flerbostadshus, kanske byggt genom någon typ av byggemenskap. Kompletterande verksamheter som till exempel en förskola/skola skulle också kunna ligga här.

Både nya bostäder och verksamheter föreslås som komplement inom tätorten, med betoning på kvarteren kring stationen och kring korsningen mellan Storgatan och järnvägen, i **de rosa och lilamarkerade områdena**. Kring stationen och Storgatan föreslås en tätare struktur med låga flerbostadshus kunna byggas, i upp till 4 våningar, som medger lokaler för verksamheter i bottenplan. Ny bebyggelse inom tätorten bör knyta an till den befintliga i skala och bygga vidare på de rumsliga kvalitéer som den äldre strukturen har, som till exempel olika avstånd på husen mot gatan och smala "smitvägar" mellan gatu- och gårdsmiljöerna. Det f.d. mejeriet/Vattenfabriken föreslås bevaras och ge plats för någon form av publik verksamhet.

Vad tänker du?

Framtidsbild: ett levande stationssambälle som har en lantlig prägel och en koppling till naturen

Tomter för småhus

De gulmarkerade områdena i förslaget bygger vidare på småskaligheten, här föreslås i första hand tomter för småhus.

Komplettering och tillägg

Inom tätorten föreslås kompletteringar med både flerbostadshus i upp till 4 våningar och småhus. Den äldre bebyggelsen kan tillsammans med nya byggnader skapa en tätare, mer levande och blandad struktur.

Bostäder och verksamheter

I stråken kring stationen och vid Storgatan, Väses centrum - föreslås en tätare bebyggelse med både bostäder och verksamheter. Här finns potential för kommersiella verksamheter i Väse. Om möjligt bör byggnader här ha lokaler i gatuvåningen.

Inom 1 km från stationen

Flerbostadshus i tätorten

Ny bebyggelse inom tätorten som knyter an till den befintliga i skala, kulörer och material. Inom tätorten föreslås kompletteringar med både flerbostadshus i upp till fyra våningar eller småhus vara möjliga, beroende på läge och med hänsyn till omgivande hus. På vissa platser som till exempel i stråken vid stationen eller Storgatan kan lokaler i bottenvåningen krävas. De nya husen får gärna skapa en lite oregelbunden struktur, till exempel genom att ha olika avstånd mot gatan. De bör planeras tillsammans med gröna gårdsmiljöer och gärna med oväntade "smitvägar" som skapar relation mellan gård och gata.

Småhus på höjden

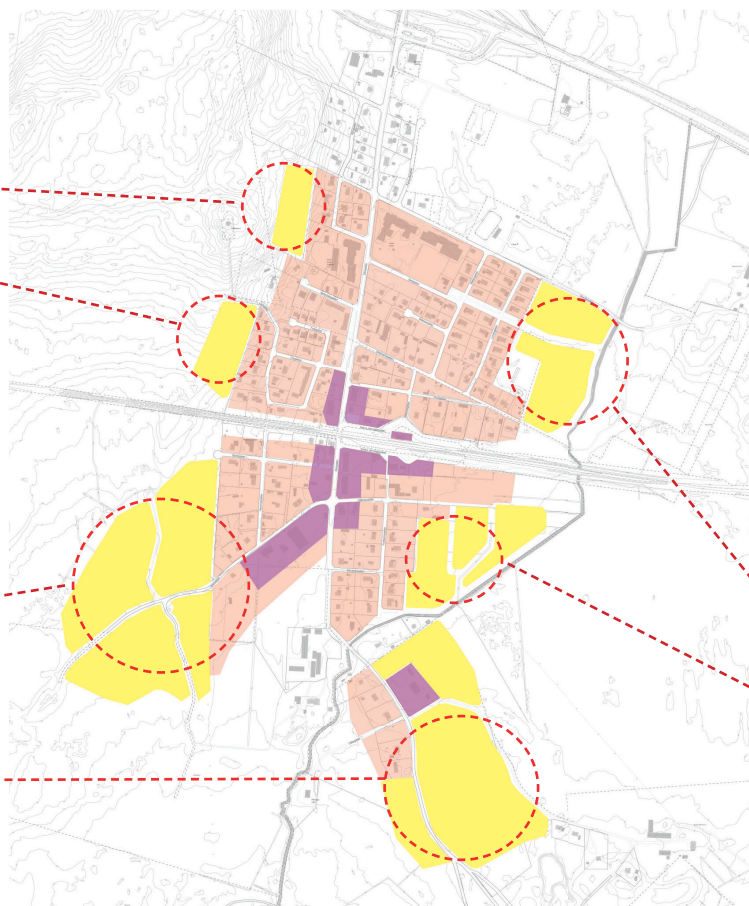
På sluttningen upp till Vilda Parken har man utsikt ned över Väse och bort mot Vänern. Här föreslås småhus, mellan 5-8 stycken på två platser. På rad här i branten blir husen exponerade och syns tydligt, de behöver ha en utformning anpassad till sin omgivning. På naturtomterna här passar hus i mindre volymer, som ger mindre fotavtryck och lättare kan anpassas sluttningen. Det är bra om de har ett enhetligt uttryck i form och material, och får en färgsättning som stämmer med den omgivande naturen.

Med skogen som granne

Villor och radhus med naturmark sparad mellan husen. Eller ett flerbostadshus - kanske byggt av en byggemenskap. I skogsområdena strax utanför tätorten föreslås en tätare småhusbebyggelse. Husen samlas kring större skogspartier med flytande gränser mellan tomt och naturmark och smala stigar som leder in till det gemensamma "gröna vardagsrummet". Hus som kan variera i form och uttryck men som är anpassade platsen, till terrängförhållanden och vegetation.

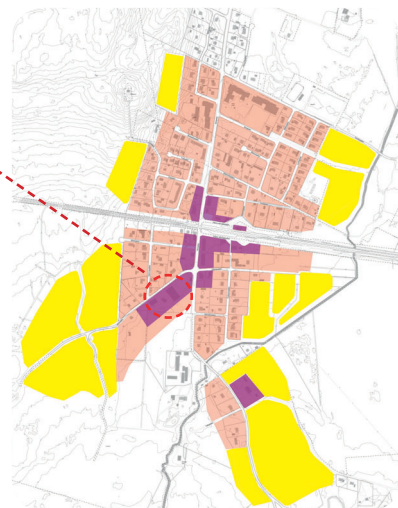
Radhus och villor vid bäcken

Kvarter med radhus, parhus och/ eller fler villor föreslås öster om Fridhemsgatan. Inom kvarteren kan gröna stigar och passager skapas som möjliggör rörelse mellan husen på ett annat sätt än utefter gatan. Längs Fläskbäcken skapas ett parkstråk, som då och då kan svämmas över. Området är flackt och låglänt och hänsyn behöver tas till översvämningsfrågor här. Även öster om Lundagatan norr om järnvägen, finns möjlighet till liknande kvartersstrukturer, med skogspartier sparade som små gröningar mellan husen.

F.d. mejeriet/Vattenfabriken

I f.d. mejeriet/Vattenfabriken föreslås någon form av publik verksamhet. Byggnaden med allén intill är en attraktiv miljö med kulturhistoriska värden. Både byggnadens storlek och läget intill Arnövägen/Storgatan gör den lämplig som någon form av mötesplats snarare än bostäder. Miljön kring byggnaden skulle kunna kompletteras med ytterligare byggnader som anpassats med hänsyn till de kulturhistoriska värdena.

Vänerviken

Väse tätort har ett fantastiskt läge en knapp kilometer från Vänern. Här finns inga hindrande fysiska barriärer som vägar eller liknande mot vattnet men heller ingen visuell sjökontakt i dagsläget. Skog, igenvuxna strandängar, åker och reningsverk skiljer idag tätorten från vattnet.

Björkviks strandängar är sedan tidigare utpekade som LIS-område för utflykts- och besöksnäring vid Vänern. Strandområdet bedöms kunna utvecklas genom att öppna upp kontakten med Vänern och iordningsställa spänger för vandring, rast- och grillplats, eventuell bybastu med mer. Här finns möjlighet att bygga uthyrningsstugor, och området skulle också kunna rymma

husbilsplatser för besökare. Hamnarna på ömse sidor om Björkvik har potential att utvecklas med fler båtplatser, speciellt om fler bostäder möjliggörs i samhället, vilket kan öka sambandet med Vänern ytterligare. Den allmänna badplatsen bör öppnas ytterligare för alla typer av besökare.

Ett LIS-område för bostäder finns sedan tidigare också utpekade i Östra Lövnäs på västra sidan av Bottenviken. Platsen är vackert belägen med höga boendekvaliteter i läge och väderstreck. Med hänsyn till grönstruktur och de naturvärden som finns på platsen, kan totalt 10-20 bostäder möjliggöras inom LIS-området.

Fler möjligheter

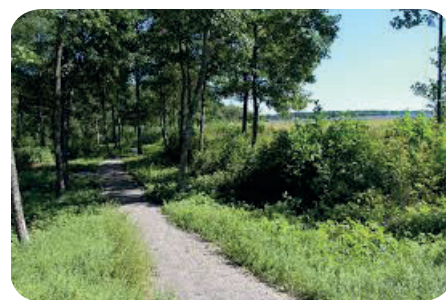
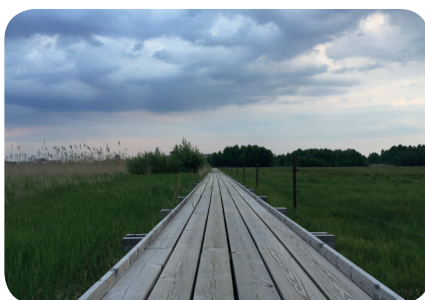
Förutom de bostäder och verksamheter som föreslås, skulle även olika aktiviteter kring Vänerviken kunna hjälpa till att stärka orten.

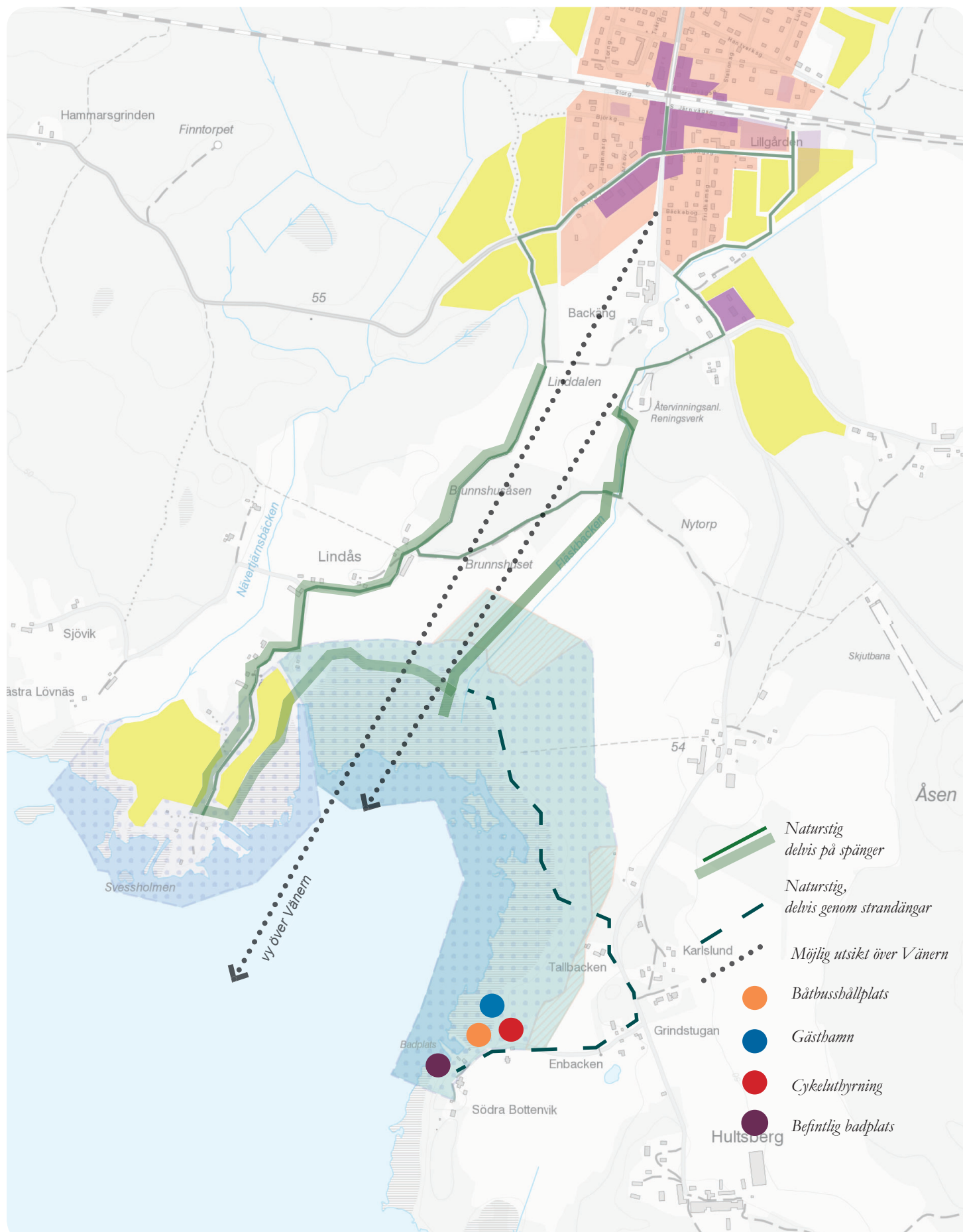
1. Naturstig / "Fläskbäckstigen"

En cirka 2,5 km lång naturstig föreslås kunna iordningställas från tätorten längs Fläskbäcken och vidare ned utemed strandängarna vid Vänern. Utsikten ned till vattnet går att få från stigen, eller egentligen redan från Storgatan, och skulle visuellt knyta tätorten närmre Vänern och låta Vänern bli en tydligare del av Väse. Delar av naturstigen sträckning föreslås vara på spänger, till exempel genom vasspartierna i västra delen av Björkvik.

Vad är LIS?

Förkortningen LIS står för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Kommuner kan i sin översiktsplanering peka ut områden där lättnader i strandskyddet kan medges. Syftet är att möjliggöra utveckling som bidrar till en hållbar och långsiktig utveckling av landsbygden. Karlstads kommuns LIS-plan utgör ett tematiskt tillägg till gällande översiktsplan från 2012.

Vänerviken

Båtbuss

Under sommarhalvåret går båtbuss mellan Karlstad och Kristinehamn. En möjlighet är att ha ett stopp även i Väse. För att detta ska vara möjligt behöver bland annat en noggrannare undersökning göras gällande vattendjupet.

Gästhamn

Ett par naturhamnar finns idag utanför Arnön, men en mindre gästhamn med möjligheter för besökande med egen båt att lägga till vid kan vara ett sätt att stärka Väse. Om en bångöring och gästhamn möjliggörs och kombineras med andra verksamheter som husbilsplatser, stuguthyrning etc kan ev ett mindre serviceutbud i anslutning till gästhamnen vara möjlig, åtminstone sommartid.

Uthyrningsstugor, husbilsplatser

Möjlighet till övernattning i stuga och/eller egen husbil intill Vänern skulle vara ytterligare ett sätt att stärka besöksnäringen i tätorten och byggvisionen föreslår att det sker på östra sidan viken, vid Björkvik.

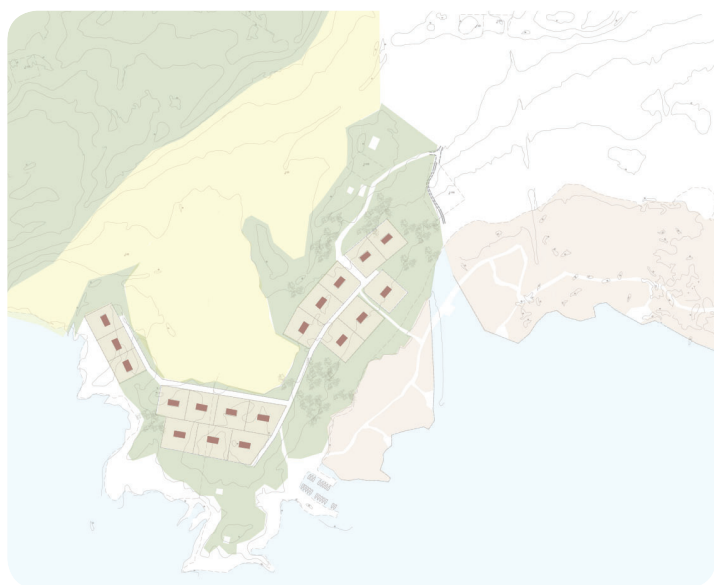
Cykeluthyrning

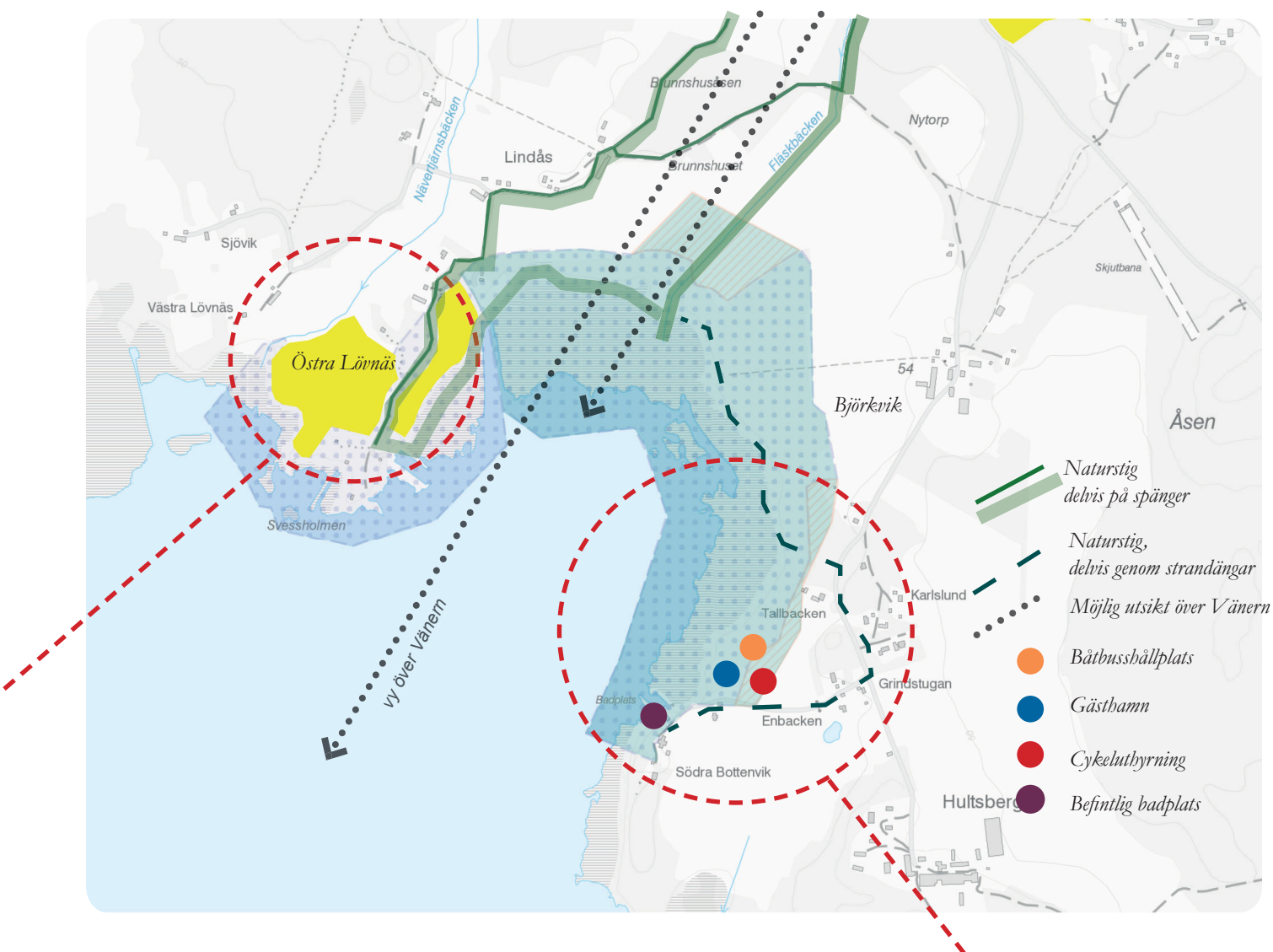
Att kunna ta sig runt på cykel för att utforska både tätorten och bygden omkring, skulle vara gynnsamt för att utveckla Väse som besöksmål. Platser att hyra cykel på föreslås vid till exempel tågstationen och vid en hållplats för båtbussen. Liknande cykeluthyrning som förebild finns bland annat i Göteborgs skärgård.

1. Östra Lövnäs

LIS-området har föreslagits som lämpligt för permanentboende, cirka ett tiotal bostäder. Här föreslås tomter för småhus i skärgårdskaraktär med gemensam brygga och en allmänt tillgänglig bastu.

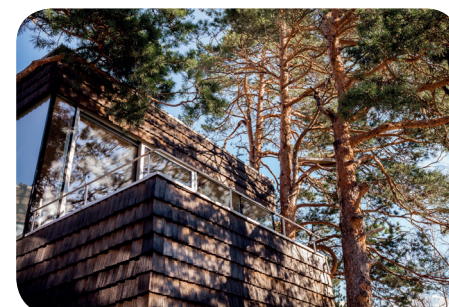

2. Björkvik

Naturstigen från tätorten ned till vattnet, föreslås fortsätta ut på strandängarna längs med Vänern. Delar av stigen kan till exempel gå på spänger med utskjutande bryggor och med platser för vistelse och rekreation. Bygga med hänsyn till naturvärdena på platsen, skapas utblickar och tillgängligheten mot Vänern ökar.

LIS-området Björkvik är inriktat för näringsverksamhet/turism och här skulle gästhamn, uthyrningsstugor (cirka ett tiotal stycken) och ett enklare serviceutbud kunna hjälpa till att stärka ortens attraktionskraft.

Kanske skulle möjlighet att lägga till för båtbusen och cykeluthyrning kunna erbjudas för att ta sig vidare runt i tätorten och/eller bygden.

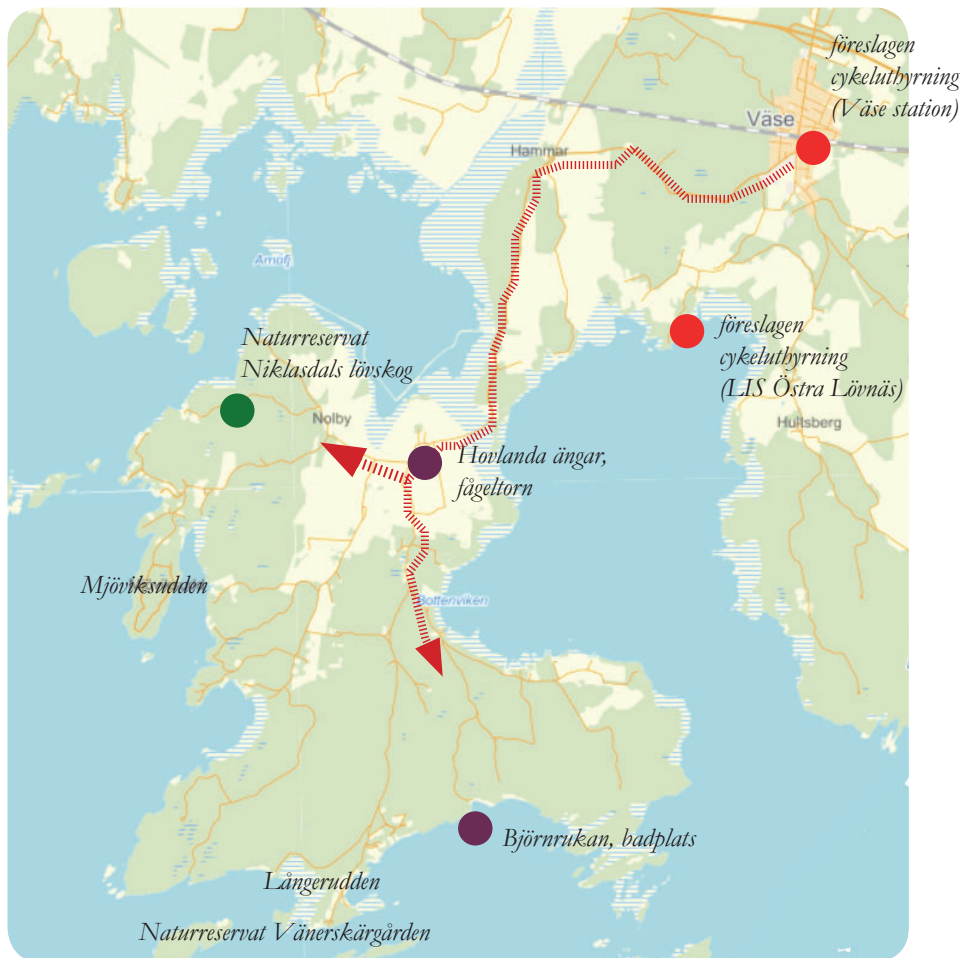
Arnön

Åker man igenom Väse samhälle och sedan vidare västerut cirka 5 km, kommer man till Arnön. Arnön är en större ö, cirka 15 km², med flera gårdar och jordbruk. Ön är även rik på fornlämningar.

Längst ut på södra Arnön, ungefär 1 mil från Väse tätort, finns badplatserna lilla och stora Björnrukan. Här leder stigar genom äldre hedtallskog fram till långgrunda sandstränder med utsikt över Vänerskärgården. Skärgården här är del av naturreservatet Värmlandsskärgården.

Det finns ytterligare ett naturreservat på ön, vid Niklasdals lövskog på nordvästra sidan och ett par områden med fritidshus finns vid Mjöviksudden på västra sidan ön och vid Långerudden väster om Björnrukans badplatser.

Arnön har potential att utvecklas som besöksmål, både för dagsturer och för övernattningar. Ett LIS-område med fokus på besöksnäring/naturturism finns sedan tidigare utpekad vid Lilla Björnrukan.

På utflykt till Björnrukan 1920

Björnrukan

Björnrukan utgör en unik miljö vid Vätern. Området har potential att utvecklas som ett besöksmål och kan även rymma ett unikt naturanpassat besöksboende som trädkojor, vandrarhem eller motsvarande, dock ej camping.

Bed&breakfast, bo på lantgård

Med cykeluthyrning i Väse kan man cykla ut till Arnön. Det är cirka 5 kilometer till ön och sedan 3 km till långgrunda sandstränderna vid Stora och Lilla Björnrukan. Möjlighet till övernattning på t.ex. en gård skulle vara positivt - och kanske äta nyvärpta ägg till frukost?

Fritidshus, enstaka tomter

Arnön som helhet bedöms också kunna vara lämpligt för enstaka fritidshus.

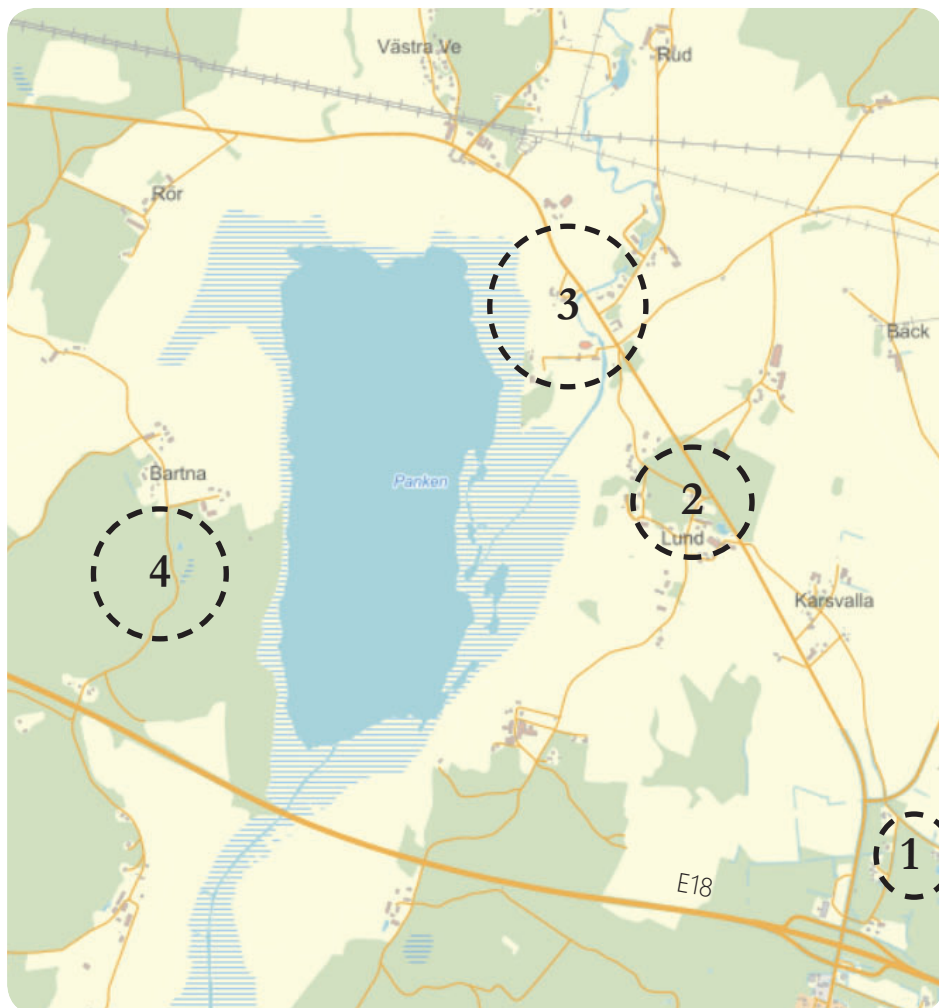
Hovlanda, norra Arnön

Panken

Norr om E18, intill väg 240, ligger sjön Panken. Panken är omgiven av strandängar och på östra sidan sjön ligger Väse kyrka. Området kring Väse kyrka utgör riksintresse för kulturmiljövärd och har landskapsbildsskydd. Sjön Panken är klassat som riksintresse för naturvård. Kyrkomiljön är bevarad med bland annat prästgård, klockargård, hembygdsgård och kyrkstallar, och bebyggelsen visar tillsammans med betade hagar och strandängar att marken här brukats och varit en bosättning under lång tid. Området är också rikt på fornlämningar som järnåldersgravfälten vid Ve.

Ett fågeltorn finns sydväst om Väse kyrka i en vacker hage med gamla knotiga tallar. Och i ån Glumman som rinner ut i Panken finns den sällsynta fiskarten asp som i april kan ses leka i stora mängder i strömmen vid Väse kyrka.

Ny bebyggelse föreslås i två områden vid Panken, dels på Lundås/Prästgårdsåsen på östra sidan vid kyrkan och dels på västra sidan vid Bartna.

1. Gamla Storgatan/Lövha-gen

Norr om E18, intill idrottsplatsen finns potential för utveckling av fler bostäder. Enstaka tomter för småhus, upp till ett tiotal stycken.

2. Lundås/Prästgårdsåsen

På höjden strax söder om Väse kyrka, med utsikt över sjön och fågeltornet föreslås tomtmark för fler bostäder. Här finns äldre bebyggelse sedan tidigare och enstaka nya tomter föreslås i anslutning till dem.

3. Ve kulturmiljö

Området kring Väse kyrka är av riksintresse för kulturmiljövärd. Här finns också fågelskyddsområde. Området skulle kunna utvecklas som besöksmål, med till exempel vandringslingor. Cykelbana från tätorten upp till kyrkan vore positivt.

4. Bartna

På västra sidan Panken vid Bartna, föreslås enstaka nya småhus-tomter.

Väse kyrka

Mark för verksamheter

Det finns flera områden i och omkring Väses tätort med potential till utveckling av näringsliv och verksamheter. Närheten till E18 är gynnsamt både med tanke på skyltlägen och logistik/kommunikationer. E18 mellan Stockholm-Oslo, järnvägen samt väg 240 i norrgående riktning är bra förutsättningar, och i både Karlstad och Kristinehamn finns även djuphamnar. Det är en fördel om verksamheterna kan innebära fler arbetsmöjligheter på orten och om orten kan svara för personalförsörjningen.

1. Markområdet runt Rasta är ett område som skulle kunna vara lämpligt för utveckling av näringsverksamhet. Där finns närheten till infrastruktur, logistik och service.

2. Även markområden i norra delen av tätorten intill E18, både öster och väster om Storgatan, har potential att utvecklas till områden för någon typ av näringsverksamhet. Här finns goda lägen för skyltning vid E18 och etableringar här bör vara en typ av verksamheter som kan innebära ett större antal arbetstillfällen på orten.

Även **rödmarkerade områden**, både öster och väster om tätorten, har också potential och bedöms lämpliga för

Avslutande kapitel

Syftet med uppdraget att ta fram byggvisioner för kommunens mindre tätorter, där Väse varit först ut, har varit att finna attraktiva lägen där det är möjligt att bygga bostäder. Men för att en plats ska bli attraktiv att bo på och för att få ett välfungerande samhälle behövs ofta, eller nästan alltid, något mer än ett attraktivt bostadsläge. Det behöver till exempel finnas arbetsplatser, service och något att göra för en meningsfull fritid. Och byggs bostäder, behövs sannolikt även nya förskolor, skolor, parker och cykelvägar, bland annat. Många önskemål har också framkommit i dialogen med invånare på orten. Byggvisionen har därför tagits fram tillsammans med kommunens översiktsplanerare och landsbygdsutvecklare, för att se på orten och dess möjligheter mera som en helhet. Ett arbete med att ta fram en ny översiktsplan för hela kommunen har påbörjats och tanken är att denna byggvision ska vara ett underlag till den kommande översiktsplanen. Översiktsplanen beskriver i stora drag strategierna för Karlstad kommuns utveckling och hur markanvändningen i hela kommunen är tänkt att utvecklas under de kommande åren.

Markägande

Stora delar av de marker som pekats ut som möjliga för bebyggelse ägs privat. Men även Karlstads kommun äger mark där nya bostäder och verksamheter pekats ut som möjliga. Exploatering av marken som kommunen äger hantearas enligt gällande policy för markanvisning och kan ske till flera byggaktörer. Det finns sedan tidigare projekt i kommunen där dubbel markanvisning skett, bland annat i Inre hamn/Väse. Den dubbla markanvisningen innebär i de fallen att den anvisade tomten i Inre hamn inte får bebyggas innan den anvisade tomten i Väse bebyggs. Kartan intill visar de markområden i tätorten som idag ägs av kommunen.

Fortsatt arbete

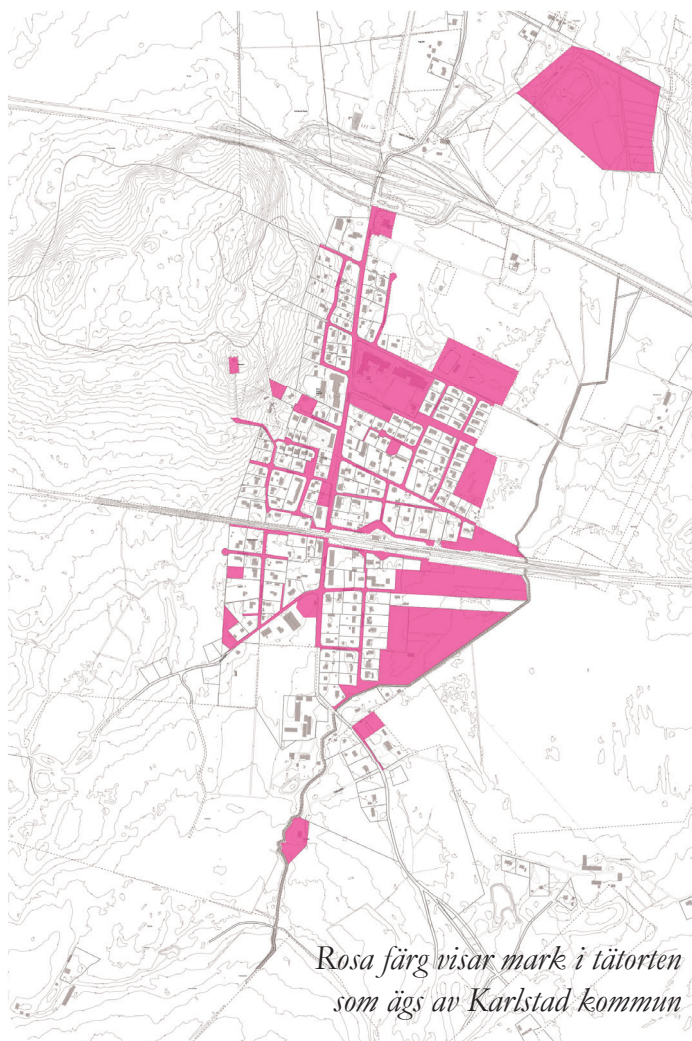
Byggvisionen har tagits fram som ett underlag i det pågående arbetet med en ny översiktsplan för hela kommunen. Kring byggvisionen hålls samråd/dialog, då myndigheter, föreningar, boende i Väse och andra intresserade har möjlighet att lämna synpunkter. Efter samrådet/dialogen sammanställs alla inkomna synpunkter av kommunen. Byggvisionen är inte juridiskt bindande och kan därför inte överklagas.

När krävs detaljplan?

För sammanhållen bebyggelse krävs detaljplan. Efter initiativ från markägare kan planändringar och nya detaljplaner upprättas, och i det arbetet kan olika typer av tekniska utredningar komma att behövas.

Genomförande

Byggvisionen för Väse är först och främst en vision. Visionen är inget juridiskt bindande dokument, men tanken är att inspirera och att ligga till grund för kommande uppdrag. För att visionen ska kunna bli verklighet krävs flera saker, men det är i första hand upp till markägare - de som äger mark idag eller som planerar att köpa mark - att ta initiativ. Först när en fastighetsägare lämnar in en ansökan om bygglov eller en begäran om detaljplaneläggning, kan något av visionens olika förslag bli möjligt. Även kommunen har en roll som fastighetsägare, med möjlighet att ta initiativ när det gäller den mark som finns i kommunens ägo.

Rosa färg visar mark i tätorten som ägs av Karlstad kommun

Medverkande

Arbetet med byggvisionen har skett i en projektgrupp som består av medarbetare på stadsbyggnadsförvaltningen (SBF) och kommunledningskontoret (KLK). Projektledningen har skett från planenheten (SBF). Under arbetets gång har även medarbetare från teknik- och fastighetsförvaltningen (TFF) deltagit i arbetet.

Bildmaterial

Där inget annat anges, Karlstads kommun.

Omslag:
www.spridd.se
www.sandellsandberg.se

sidan 3:
Väse bembrygdsförening

sidan 7:
www.nvt.se och www.digitaltmuseum.se

sidan 12:
www.svenskalag.se

sidan 18:
www.lerabussfabrik.se, www.unl.se, www.engstrom.com

sidan 20:
www.marge.se, www.svenskittra.se, www.lerabussfabrik.se

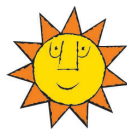
sidan 21:
www.byggindustrin.se, www.bemmet.se, www.kodarkitekter.se

sidan 22:
www.stenoharbad.se

sidan 24
www.brannocykeluthyrning.com, www.gologic.us

sidan 25:
www.rustsverige.com, www.jsa.no

sidan 26:
www.bygdeband.se

KARLSTAD.SE

Stadsbyggnadsförvaltningen, Karlstads kommun, 651 84 Karlstad,
054-540 00 00, stadsbyggnadsforvaltningen@karlstad.se